CREATE: Interview Talmud (10 min)

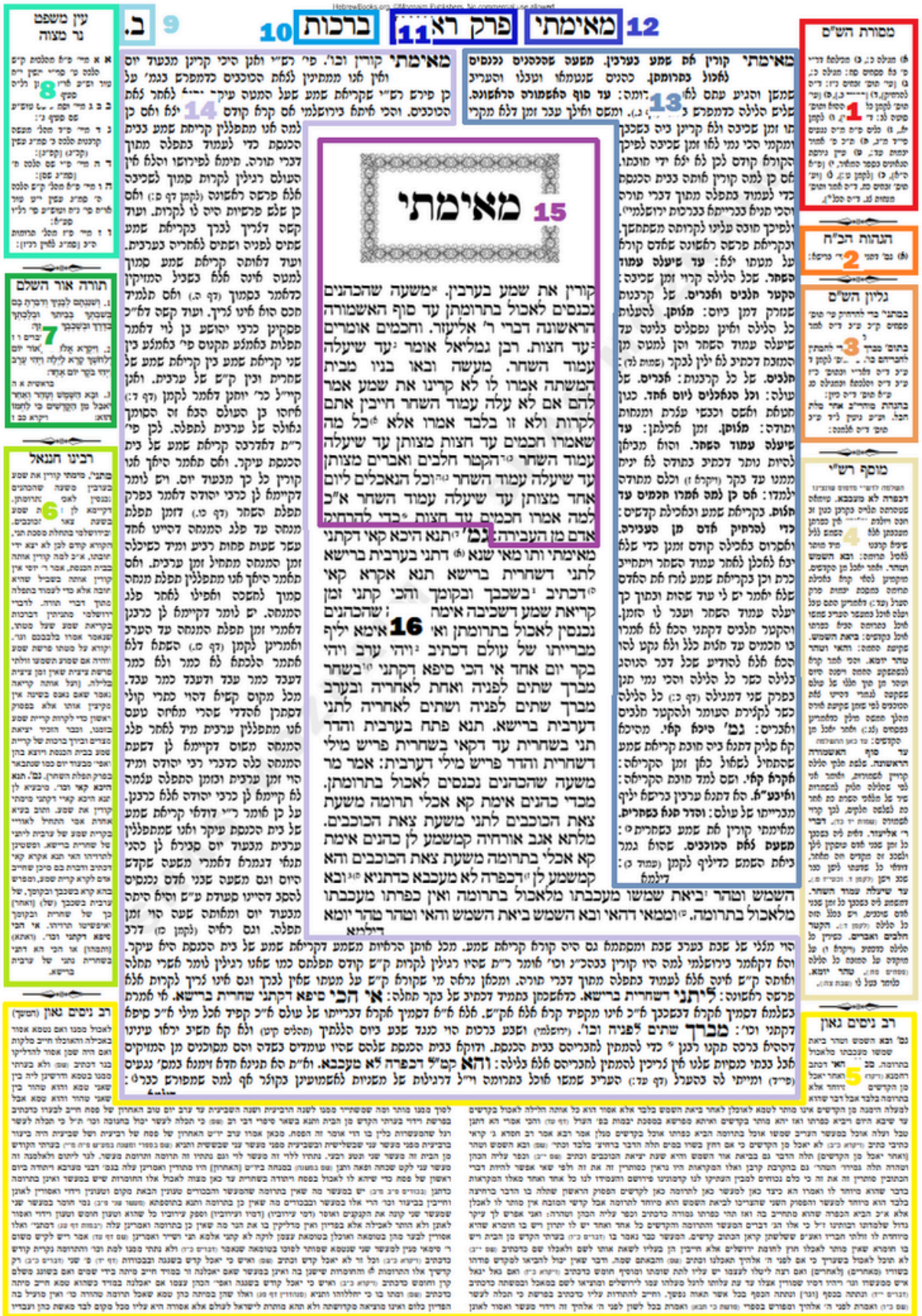

מאימתי

קורין את שמע בערבין. *משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן עד סוף האשמורה הראשונה דברי ר' אליעזר. וחכמים אומרים: עד חצות. רבן גמליאל אומר: עד שיעלה עמוד השחר. מעשה ובאו בניו מבית המשתה אמרו לו לא קרינו את שמע אמר להם אם לא עלה עמוד השחר חייבין אתם לקרות ולא זו בלבד אמרו אלא כל מה שאמרו חכמים עד חצות מצותן עד שיעלה עמוד השחר הקטר חלבים ואברים מצותן עד שיעלה עמוד השחר וכל הנאכלים ליום אחד מצותן עד שיעלה עמוד השחר א"כ למה אמרו חכמים עד חצות כדי להרחיק אדם מן העבירה: גמ' תנא היכא קאי דקתני מאימתי ותו מאי שנא דתני בערבית ברישא לתני דשחרית ברישא תנא אקרא קאי דכתיב בשכבך ובקומך והכי קתני זמן קריאת שמע דשכיבה אימת שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן ואי אימא ליף מברייתו של עולם דכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום אחד אי הכי מיפא דקתני בשחר מברך שתים לפניה ואחת לאחריה ובערב מברך שתים לפניה ושתים לאחריה לתני דערבית ברישא. תנא פתח בערבית והדר תני בשחרית עד דקאי בשחרית פריש מילי דשחרית והדר פריש מילי דערבית: אמר מר משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן. מכדי כהנים אימת קא אכלי תרומה משעת צאת הכוכבים לתני משעת צאת הכוכבים. מלתא אגב אורחיה קמשמע לן כהנים אימת קא אכלי בתרומה משעת צאת הכוכבים והא קמשמע לן דכפרה לא מעכבא כדתניא דכפרה לא מעכבא מלאכול בתרומה ואין כפרתו מעכבתו מלאכול בתרומה. ומאי דהאי ובא השמש ביאת השמש והאי וטהר טהר יומא דילמא

מאימתי קורין ובו'. פי' רש"י ואנן היכי קרינן מכעוד יום ואין אנו ממתינין לצאת הכוכבים כדמפרש בגמ' על כן פירש רש"י שקריאת שמע שעל המטה עיקר ואין לאחר צאת הכוכבים. והכי איתא בירושלמי אם קרא קודם יצא ואם כן למה אנו מתפללין קריאת שמע בכית הכנסת כדי לעמוד בתפלה מתוך דברי תורה. מימה לפירושו והלא אין העולם רגילין לקרות סמוך לשכיבה אלא פרסה לשעה (לקמן דף ב:) ואם כן אלא פרשיות היה לו לקרות. ועוד קשה לדברי הגרא קריאת שמע שמים לפניה ושתים לאחריה בערבית. ועוד דאותה קריאת שמע סמוך למטה איכא אלא כשבל המזיקין כדאמר בסמוך (דף ה.) ואם תלמיד חכם הוא אינו צריך. ועוד קשה דא"כ פסקינן כרבי יהושע בן לוי דאמר תפלת בתמלא תקנום פי' בתמלא בין שני קריאת שמע בין קריאת שמע של שחרית ובין ק"ש של ערבית. ואנן קיי"ל כר' יוחנן דאמר לקמן (דף ד:) אחכו בן העולם הבא זה הסומך גאולה של ערבית לתפלה. לכן פי' ר"ת דלדברי קריאת שמע של בית הכנסת עיקר. ואם תאמר איתא אנו קורין כל כך מכעוד יום. ויש לומר דקיימא לן דקריאת שמע בזמן תפלת המנחה עד הערב דעבד כמר עבד דתבד כמר עבד. מכל מקום קשיא דהוי כמרי קולי דסתרן אהדדי שהרי מאחר טעם אנו מתפללין ערבית מיד לאחר פלג המנחה משום דקיימא לן דשעת המנחה כלה כדברי רבי יהודה ומיד הוי זמן ערבית וזמנן תפלה עלמה לא קיימא לן כרבי יהודה אלא כרבנן. על כן אומר ר"י דודאי קריאת שמע של בית הכנסת עיקר ואנו שמתפללין ערבית מכעוד יום סגיאה לן כהני תנאי דגמרא דאמרי מעשה אקדש היום וגם מעשה שבני אדם נכנסים להסב דהייגו סעודת ע"ש והיא היתה מכעוד יום ומותרת שעה אי זמן תפלה. וגם לדיה (לקמן מ:) דרב הוי מצוי של שבת בערב שבת ומסתמא גם היה קורא קריאת שמע. מכל מקום הרחיות מעמע דקריאת שמע של בית הכנסת היא עיקר. והא דקאמר בירושלמי למה היו קורין בנהכ"נ וכו' אומר ר"ת שהיו רגילין לקרות ק"ש קודם תפלתם כמו שאנו רגילין לומר אשרי תחלה ואותה ק"ש אינה אלא לעמוד בתפלה מתוך דברי תורה. ומכאן נראה מי שקורא ק"ש על מטתו שאין לברך וגם אינו צריך לקרות אלא פרשה לשונה: אי הכי מיפא דקתני שחרית ברישא. לי אמרת בשלמא דסמיך לקרא דבשכבך ק"כ אינו מקפיד קרא אלא אק"ש. אלא א"ל דסמיך אקרא דבשכבך אי עולם ג"כ קפיד אכל מילי ג"כ מיפא דקתני וכו': מברך שתים לפניה וכו'. (והשלמה) ובגמ ברכות הוי מגיד שבח ליולד עיניו דהסיא ברכה תקנו לנגן ° כדי להמתין לחכריהם בבית הכנסת. ודוקא בבית הכנסת שלהם שהיו עומדים בשדה והם מקוכים מן המזיקים שבעשר שני קונה את הקנקנים ואומר (דברי הימים ב) (דברי הימים ב) ובסוף עיניהם כל שהוא ושנון חוטם ושנון ידיו ואמר לאנן ולא הוזר לאבילה אלא בפירון ואין מדליקין בו את הנר מה שאין כן בחרומה ואמרינן עלה (נדרים דף עב) דתנאי דאמרי לבער מהן בשמאה ואוכלן בטוהרה עצמן לוקה לא קתני אלמא הני תשיר ואמרינן (שם דף עב) אמר רש"ל קשים מעשה ר' שמאי מבין לבעשר שני שנטמא שטהר לפוסו בטומאה שנאמר (דברים כ"ב) ולא נתתי מבנו לפת ובר והתרומה נקרית קודש דכתיב (בבמדבר ט"ו) וכל זר לא יאכל קדש ובתיב (שם) הרים כי יאכל קדש בשגגה ובבמזיות (דף יד) כי שני (דברים כ"ב) רק קדשיך אלו התרומות (אלחרים) מהתורות שישנן בה ואינן בבעשר שאם יאכלנה זר בסדיר חייב שיתה בידי שמים ואם בשגגה משלם קרן וחומש כדכתיב (ויקרא ב"ב) הרים כי יאכל קודש בשגגה ואמר אמר יאכלנה זר בסדיר בשמאה אבל בבמזיות כדכתיב (שם) ואמר בו כי יחללוהו ותניא (שבועות דף מט) ואלו שהן בפרוסה כגון שמא שאכל תרומה טהורה כו' ואין מרגיל בה הפרוסה כלום ואינו מרגיה מקוחות ולא הוא מותרת לישראל לעולם אלא אמרה היא עליו מכל מקום לבר מאשה כהן ובעבדיו

ב.

ברכות

פרק רא

מאימתי

This file is licensed under the Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0 International license.